

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 135/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 74/2008, za účasti Okresného súdu Nitra, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 74/2008 porušené boli.

2. Ing. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Nitra povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Martina Paškala, Záhradnícka 27, Bratislava, do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 74/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 6. marca 2007 domáhal, aby mu žalovaná vyplatila z titulu vykonaných stavebných prác sumu 412 090,30 Sk s príslušenstvom. Okresný súd na základe platobného rozkazu č. k. 23 Rob 232/2007-23 z 26. apríla 2007 (ďalej len „platobný rozkaz“) zaviazal žalovanú na plnenie, avšak uznesením č. k. 23 Rob 232/2007-39 z 5. marca 2008 platobný rozkaz zrušil pre jeho nedoručenie žalovanej do vlastných rúk.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... Prvé pojednávanie sa uskutočnilo dňa 08. 09. 2008, kde bolo navrhnuté vypočutie svedkov medzi inými aj [REDAKOVANÉ], ktorý bol konateľom spoločnosti [REDAKOVANÉ] (technický dozor). Ďalšie pojednávania sa uskutočnili dňa 19. 11. 2008, 23. 02. 2009 a svedok [REDAKOVANÉ] bol vypočutý dňa 18. 03. 2009. Ako vyplýva zo zápisnice o pojednávaní dňa 29. 04. 2009 pojednávanie bolo odročené na dobu neurčitú s tým, že bude robený dopyt na znalca zo zoznamu znalcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti SR k tomu, aby sa vyjadril, či je možné oceniť stavebné práce na základe rozpočtu, projektovej dokumentácie, dodacích listov a stavebných denníkov...

Uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-138 zo dňa 16. 6. 2009 bolo zrušené uznesenie o ustanovení znalca [REDAKOVANÉ] a súd ustanovil znalca [REDAKOVANÉ] na vypracovanie znaleckého posudku. Znalec [REDAKOVANÉ] oznámil dňa 04. 8. 2009 súdu, že podklady nachádzajúce sa v spise sú nedostatočné a vzhľadom na uvedené nemôže znalecký posudok vypracovať. Následne súd rozhodol rozsudkom č. k. 23 Cb/74/2008-201 zo dňa 05. 02. 2010 tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ napadol rozsudok odvolaním, pričom Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 15 Cob/63/2010-235 zo dňa 07. 07. 2010 predmetný rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.“

Po vrátení veci okresnému súdu sa pojednávania uskutočnili 7. februára 2011, 13. apríla 2011, 1. júna 2011 a 28. novembra 2011, pričom súdny znalec bol na účely vypracovania znaleckého posudku ustanovený až 14. februára 2012. Po vyhotovení znaleckého posudku sa ďalšie pojednávania vo veci uskutočnili 25. marca 2013 a 26. júna 2013. Uznesením okresného súdu č. k. 23 Cb 74/2008-433 zo 7. januára 2014 bol ustanovený súdny znalec [REDAKOVANÉ], pričom na naliehanie sťažovateľa okresný súd tomuto súdnemu znalcovi položil otázky týkajúce sa rozsahu a ceny stavebných prác.

Po vyhotovení znaleckého posudku sa na pojednávaní uskutočnenom 23. mája 2016 vykonal výsluch súdneho znalca a okresný súd po jeho vypočutí odročil pojednávanie na 21. september 2016. Ešte pred pojednávaním sťažovateľ predložil okresnému súdu súkromný znalecký posudok, ku ktorému sa mala možnosť vyjadriť žalovaná. Na základe

pripomienok žalovanej sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že žiada určenie lehoty na doplnenie súkromného znaleckého posudku, pričom žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne oznámila, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania.

Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že „Súd... odročil pojednávanie na 28. 11. 2016. Doplnenie súkromného znaleckého posudku bolo doručené súdu dňa 02. 11. 2016... E-mailovou správou zo dňa 15. 11. 2016 oznámil súd právnenému zástupcovi sťažovateľa, že termín pojednávania sa ruší z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu žalovanej, ktoré zasiela v prílohe. Ako vyplýva z návrhu na zrušenie pojednávania zo dňa 14. 11. 2016 právna zástupkyňa žalovanej žiadala zrušiť pojednávanie z dôvodu vypracovania súkromného znaleckého posudku. S uvedeným postupom súdu sťažovateľ nesúhlasil, na čo mu súd odpovedal, že termín bol zrušený. Uvedená e-mailová správa bola posledným úkonom súdu, o ktorom má sťažovateľ vedomosť.“.

Podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že

- od vydania platobného rozkazu do jeho zrušenia okresným súdom uplynula doba 1 roka,
- po vrátení veci Krajským súdom v Nitre okresný súd pristúpil k ustanoveniu súdneho znalca až po 17 mesiacoch,
- okresný súd položil súdnym znalcom v dvoch prípadoch sugestívnu otázku mimo rámec ich pôsobnosti (súdny znalec posudzoval rozpory vo výpovediach svedkov), ktorej kladným zodpovedaním podmienil odpovede na ostatné otázky,
- medzi jednotlivými pojednávaniami sa vyskytli dvakrát jedenapolročné „pauzy“,
- pojednávanie odročené na 28. november 2016 bolo zrušené napriek skutočnosti, že právna zástupkyňa žalovanej výslovne uviedla, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania a tri dni pred pojednávaním svoj názor zmenila a požadovala jeho zrušenie z dôvodu určenia lehoty na vypracovanie súkromného znaleckého posudku,
- celková dĺžka napadnutého konania, ktorá presahuje dobu 10 rokov, je neprimeraná.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a okresnému súdu prikáže v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € a úhradu trov konania v sume 312,34 €.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje morálnou škodou, ktorú utrpel v súvislosti s napadnutým konaním, ktoré nie je ani po 11 rokoch právoplatne skončené.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 135/2018 zo 14. februára 2018 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu označených práv, ktorých porušenie namietal.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 377/2018 z 23. apríla 2018 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pričom zároveň ústavný súd informovala, že vo veci bol na pojednávaní 9. apríla 2018 vyhlásený rozsudok, ktorého písomné vyhotovenie sa vypracúva.

Predsedníčka okresného súdu zároveň vo svojom stanovisku zdôraznila, že zo spisového materiálu, ako aj z vyjadrenia vo veci konajúcej zákonnej sudkyne vyplýva, že okresný súd vo veci nebol nečinný a jednotlivé úkony vykonával v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú značnej pracovnej zaťažnosti zákonnej sudkyne. V konkrétnostiach ďalej uviedla, že *„... súd vo veci vytýčil celkom 22 pojednávanií, vykonával rozsiahle dokazovanie, vrátane znaleckého dokazovania, vypočúval viacerých svedkov, zabezpečoval listinné doklady, pričom vec už raz meritórne rozhodol v roku 2010, ktoré rozhodnutie bolo odvolacím súdom zrušené. V ďalšom konaní sa súd riadil právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že nie je dôvod nevykonať ďalšie dokazovanie ustanovením*

d'alšieho znalca a v prípade vyjadrenia jedného znalca o nemožnosti vykonania znaleckého posudku, je možné zistiť prípadnú objektívnu nemožnosť u viacerých znalcov. V súčasnej dobe je vec už druhý krát meritórne rozhodnutá. Z rozsiahleho spisového materiálu /t. č. 863 strán/, ako aj z chronológie jednotlivých úkonov, medzi ktorými neboli žiadne obdobia neprimerane dlhej zbytočnej nečinnosti, mám zato, že sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná.“

Súčasťou prípisu sp. zn. Spr. 377/2018 z 23. apríla 2018 bol aj prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní a konštatovanie, že sťažovateľ sa žalobou proti žalovanej domáha zaplata sumy 412 090,30 Sk z titulu nárokov plynúcich zo zmluvy o dielo uzavretej medzi sťažovateľom a žalovanou.

Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva:

„Vo veci bol vydaný platobný rozkaz č. k. 23 Rob/232/2007- 23 zo dňa 26. 04. 2007, ktorý bol zrušený uznesením č. k. 23 Rob/232/2007-39 zo dňa 05.03.2008, pre jeho nedoručenie žalovanej do vlastných rúk v súlade s ustanovením § 173 ods. 2 OSP. Po nadobudnutí právoplatnosti bol spis prevedený do registra Cb dňa 09. 04. 2008 a pridelený na konanie sudkyňi [REDAKOVANÉ]. V období od vydania platobného rozkazu do jeho zrušenia súd opakovane doručoval platobný rozkaz a vykonával šetrenie smerujúce k zisteniu adresy žalovanej, čo je zrejmé zo spisu.

Po prevedení veci do reg. Cb pod sp. zn. 23 Cb/74/2008 sudkyňa vykonala prvý procesný úkon dňa 14. 04. 2008 (doručovanie žaloby na vyjadrenie), pričom doručenie bolo vykonané Mestskou políciou Nitra dňa 20. 05. 2008. Dňa 02. 06. 2008 bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie na termín 13. 08. 2008, Nakoľko právna zástupkyňa žalovanej požiadala z dôvodu čerpania dovolenky o zmenu termínu a súd jej žiadosti vyhovel, bol vo veci nariadený nový termín na 08. 09. 2008. Na tomto pojednávaní boli vypočuté strany sporu a pojednávanie bolo odročené za účelom výsluchu svedkov na termín 19. 11. 2008. Predvolaní svedkovia sa na toto pojednávanie dostavili a boli vypočutí (štyria). Ďalší dvaja svedkovia boli predvolaní na pojednávanie dňa 26. 01. 2009, avšak nakoľko sa ospravedlnil právny zástupca žalobcu, súd zmenil termín pojednávania na 23. 02. 2009. Na toto pojednávanie sa dostavil predvolaný svedok a ďalších navrhnutých svedkov mala

zabezpečiť žalovaná na termín pojednávania dňa 18. 03. 2009. Pojednávanie dňa 18. 03. 2009 sa uskutočnilo, svedkovia boli vypočutí a za účelom predloženia listinných dôkazov žalovanou bolo pojednávanie odročené na termín 29. 04. 2009. Pojednávanie dňa 29. 04. 2009 sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito, za účelom zistenia, či vzhľadom na rozsah listinných dôkazov a dokumentácie je možné vo veci vypracovať posudok a zistiť rozsah a cenu prác vykonaných žalobcom od uzavretia zmluvy ku dňu jej ukončenia žalovanou a následného nariadenia znaleckého dokazovania. Dňa 04. 06. 2009 bol vo veci ustanovený znalec [REDAKOVANÉ] za účelom vypracovania znaleckého posudku. Dňa 12. 06. 2009 znalec súdu doručil žiadosť o zrušenie uznesenia, ktorým bol ustanovený v konaní za znalca (nedostatok odbornosti). O zmene znalca bolo rozhodnuté uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-138 zo dňa 16. 06. 2009, ktorým bol ustanovený nový znalec [REDAKOVANÉ]. Spis bol znalcovi odovzdaný dňa 22. 07. 2009. Listom zo dňa 04. 09. 2009 znalec súdu oznámil, že v spise nie sú postačujúce podklady na vypracovanie odpovedí položených súdom, teda znalecký posudok nie je možné vypracovať. Súd stanovisko znalca zaslal právnym zástupcom strán konania dňa 08. 09. 2009, k čomu zaslal vyjadrenie právny zástupca žalobcu dňa 26. 10. 2009. K tomuto vyjadreniu sa písomne vyjadril znalec dňa 09. 11. 2009. Dňa 12. 11. 2009 súd vo veci nariadil pojednávanie na termín 18. 01. 2010. Na pojednávaní boli oboznámené listinné dôkazy, prednesené záverečné reči a pojednávanie bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na 05. 02. 2010. Na pojednávaní dňa 05. 02. 2010 súd vyhlásil rozsudok č. k. 23 Cb/74/2008-201, ktorý bol doručený advokátom strán sporu. Súd žalobu zamietol, pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno, nepreukázal, že vykonal práce a dodal stavebný materiál vo väčšom rozsahu ako mu bola zaplatená cena ku dňu odstúpenia od zmluvy. Žalobca podal voči rozsudku v zákonnej lehote odvolanie. Spis bol Krajskému súdu v Nitre predložený dňa 24. 03. 2010. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 15 Cob/63/2010-235 zo dňa 07. 07. 2010 zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Spis bol Okresnému súdu Nitra vrátený dňa 20. 08. 2010. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa sa nedostatočne vysporiadal s platnosťou zmluvy, prípadným bezdôvodným obohatením na strane žalovanej. Zároveň uviedol, že nie je dôvod nevykonať ďalšie dokazovanie ustanovením ďalšieho znalca a v prípade vyjadrenia jedného znalca o nemožnosti vykonania znaleckého posudku, je možné zistiť prípadnú objektívnu nemožnosť u viacerých znalcov. Po vrátení veci boli

vyzvaní právni zástupcovia strán sporu o podanie návrhov na doplnenie dokazovania. Právna zástupkyňa žalovanej dňa 07. 09. 2010 oznámila, že v tomto štádiu konania nemá návrhy na doplnenie dokazovania. Návrhy na doplnenie dokazovania oznámil právny zástupca žalobcu na základe výzvy súdu dňa 27. 09. 2010 a okrem iného navrhol aj znalecké dokazovanie. Súd si na základe návrhu právneho zástupcu žalobcu vyžiadal od príslušného stavebného úradu projektovú dokumentáciu, ktorá bola súdu doručená dňa 15. 10. 2010. Dňa 19. 10. 2010 súd vo veci nariadil pojednávanie na termín 15. 12. 2010, na ktoré predvolal svedkov navrhnutých žalobcom. Právna zástupkyňa žalovanej požiadala o zmenu termínu z dôvodu čerpania dovolenky, čomu súd vyhovel a termín pojednávania zmenil na 07. 02. 2011, na ktorý termín boli opäť volaní navrhnutí svedkovia. Na pojednávanie sa dostavili dvaja svedkovia, ďalší svedok bol opätovne predvolaný na termín 13. 04. 2011 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a zároveň bola predvolaná žalovaná a ďalšia svedkyňa. Na pojednávaní dňa 13. 04. 2011 boli vypočutí svedkovia a žalovaná, ktorá sa nedostavila, nakoľko mala v tom čase ročné dieťa a pojednávania sa nemohla zúčastniť spolu so svojou matkou, ktorá bola taktiež volaná ako svedkyňa, bola opätovne predvolaná na termín pojednávania 01. 06. 2011. Dňa 10. 05. 2011 požiadala právny zástupca žalobcu o vyžiadanie si ďalších podkladov, dokumentácie súdom, nakoľko žalobca nimi nedisponoval. Žalovaná bola vypočutá na pojednávaní 01. 06. 2011, ktoré bolo odročené na neurčito, s tým, že právna zástupkyňa žalovanej navrhla vypočuť ako svedka [REDACTED], ktorý mal vypracovať znalecký posudok ku dňu odstúpenia od zmluvy a ktorý mala žalovaná predložiť súdu v lehote 30 dní. Okrem toho žiadala súd ďalšie listiny navrhnuté stranami sporu. Právna zástupkyňa žalovaného doručila súdu odborný posudok [REDACTED] dňa 20. 06. 2011, ktorý súd doručil právnemu zástupcovi žalobcu dňa 21. 07. 2011. Žalovaná predložila súdu žiadané doklady dňa 16. 09. 2011 (požiadala o predĺženie lehoty z dôvodu čerpania dovolenky). Dňa 21. 09. 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na termín 07. 11. 2011, právnemu zástupcovi žalobcu boli doručované listinné dôkazy predložené žalovanou a bol volaný svedok [REDACTED]. Termín pojednávania bol zmenený na 28. 11. 2011 z dôvodu ospravedlnenia právnej zástupkyne žalovanej. Na pojednávaní dňa 28. 11. 2011 bol vypočutý svedok a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vypracovania znaleckého posudku. Uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-351 zo dňa 14. 02. 2012 bol dokonania ustanovený znalec [REDACTED].

Spis bol znalcovi doručený dňa 02. 04. 2012 prostredníctvom dožiadaného súdu. Znalec predložil znalecký posudok dňa 23. 08. 2012 cestou dožiadaného súdu. Znalec uviedol, že vzhľadom na predložené dôkazy nie je možné určiť rozsah prác vykonaných žalobcom a teda ani odpovedať na ďalšie dôkazy. Znalecký posudok bol stranám sporu doručovaný dňa 31. 08. 2012. Žalovaná nemala pripomienky k posudku, žalobca sa nevyjadril. Uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-381 zo dňa 08. 10. 2012 bola znalcovi priznaná odmena. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie a po vyjadrení žalovanej a znalca k odvolaniu bol spis predložený odvolaciemu súdu dňa 16. 11. 2012. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26 Cob/159/2012- 394 zo dňa 30. 11. 2012 prvostupňové rozhodnutie potvrdil a spis sp. zn. 23 Cb/74/2008 vrátil na Okresný súd Nitra dňa 18. 01. 2013. Dňa 21. 01. 2013 bolo nariadené pojednávanie na termín 25. 03. 2013. Žalobca sa k znaleckému posudku vyjadril dňa 13. 02. 2013, jeho pripomienky boli zaslané znalcovi na vyjadrenie dňa 14. 02. 2013. Na pojednávaní dňa 25. 03. 2013 právna zástupkyňa žalovanej navrhla vypracovať dodatok k znaleckému posudku znalcom [REDAKOVANÉ]. Znalec sa k nemožnosti vypracovania posudku vyjadril dňa 27. 03. 2013. Dňa 09. 04. 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na termín 26. 06. 2013. Na pojednávaní sa vyjadrili právni zástupcovia strán konania a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania. Súd uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-433 zo dňa 07. 01. 2014 ustanovil znalca [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorému bol spis doručený dňa 11. 03. 2014. Po viacerých urgenciách bol znalecký posudok súdu doručený dňa 25. 06. 2015. Dňa 30. 06. 2015 bol znalecký posudok doručovaný stranám sporu. Pripomienky k znaleckému posudku boli doručované znalcovi a uznesením č. k. 23 Cb/74/2008-542 zo dňa 22. 10. 2015 bolo rozhodnuté o odmene znalca. Dňa 26. 01. 2016 bol znalec vyzývaný bol pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty na vyjadrenie sa k pripomienkam k jeho posudku. Znalec súdu doručil vyjadrenie dňa 24. 02. 2016. Dňa 08. 03. 2016 bolo nariadené pojednávanie na termín 23. 05. 2016, na ktoré bol predvolaný aj znalec [REDAKOVANÉ]. Na pojednávaní sa znalec vyjadril, pričom bola vykonaná i konfrontácia medzi ním a technickým dozorom žalovanej. Pojednávanie bolo odročené na termín 21. 09. 2016. Dňa 08. 09. 2016 predložil žalobca súdu súkromný znalecký posudok [REDAKOVANÉ], ktorý bol právnej zástupkyňi žalovanej doručený dňa 13. 09. 2016. Na pojednávaní požiadal právny zástupca žalobcu o poskytnutie lehoty na doplnenie posudku. Na návrh právnej zástupkyne žalovanej bol na termín pojednávania dňa

28. 11. 2016 predvolaný i znalec [REDAKOVANÉ], ktorý znalecký posudok doplnil dňa 02. 11. 2016. Dňa 14. 11. 2016 požiadala právna zástupkyňa žalovanej o zrušenie termínu pojednávania, nakoľko žalovaná si chce dať vypracovať súkromný znalecký posudok. Súd termín pojednávania zrušil, poskytol žalovanej lehotu na predloženie súkromného znaleckého posudku, ktorý mal byť podľa jej vyjadrenia vypracovaný do 12. 05. 2017. Znalecký posudok žalovaná doručila súdu dňa 17. 05. 2017, išlo o posudok, ktorý vypracoval znalecký ústav Slovenská technická univerzita v Bratislave. Dňa 31. 05. 2017 bol uvedený posudok doručený právnenému zástupcovi žalobcu, ktorý vyjadrenie k nemu zaslal súdu dňa 21. 06. 2017. Dňa 07. 07. 2017 bol nariadený termín na 23. 10. 2017, na ktorý boli predvolaní znalci, ktorí vypracovávali súkromné znalecké posudky. Na pojednávaní dňa 23. 10. 2017 boli znalci vypočutí, vykonaná bola i konfrontácia a pojednávanie bolo odročené za účelom oboznámenia listinných dôkazov a prednesu záverečných rečí na termín 22. 01. 2018. Na pojednávaní dňa 22. 01. 2018 boli oboznámené listinné dôkazy, prednesené záverečné reči a vec bola odročená za účelom vyhlásenia rozsudku na termín 21. 02. 2018. Z dôvodu lekárskeho ošetrenia sudkyne bol termín pojednávania zrušený a následne bol nariadený termín na 09. 04. 2018, kedy bol vo veci vyhlásený rozsudok. V súčasnej dobe prebieha lehota na písomné vypracovanie rozsudku.“

Ústavný súd zistil, že prehľad úkonov uvedený vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu v zásade zodpovedá obsahu spisu, a preto ho považoval za relevantný podklad pre svoje rozhodovanie. Navyše, zo spisu zistil nasledujúce procesné úkony relevantné pre rozhodovanie o sťažnosti:

1. Dňa 2. júna 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej.
2. Sťažovateľ podal 23. februára 2010 proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 23 Cb 74/2008 z 5. februára 2010 odvolanie.
3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 23 Cb 74/2008 zo 14. februára 2012 bol v konaní ustanovený súdny znalec, ktorého úlohou bolo vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia (citované rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 24. februára 2012).

4. Dňa 2. júla 2013 sa žalovaná vyjadrila k návrhu sťažovateľa na vykonanie dokazovania.
5. Okresný súd 7. januára 2014 ustanovil súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku s lehotou predloženia do 90 dní od prevzatia spisu.
6. Dňa 15. mája 2015 okresný súd urgoval súdneho znalca na predloženie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.
7. Sťažovateľ sa 6. augusta 2015 vyjadril k znaleckému posudku.
8. Dňa 23. decembra 2015 okresný súd vyzval súdneho znalca na vyjadrenie sa k pripomienkam žalovanej.
9. Okresnému súdu bolo 16. septembra 2016 doručené vyjadrenie žalovanej k znaleckému posudku.

Po doručení vyjadrenia okresného súdu ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 377/2018 z 23. apríla 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 24. mája 2018 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a zároveň v reakcii na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zdôraznil, že zaťaženosť vo veci konajúcej sudkyne nie je relevantným dôvodom pre neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ktorá dosahuje takmer 11 rokov. Právny zástupca ďalej vo svojom vyjadrení uviedol, že postup okresného súdu v súvislosti s vyhlásením meritórneho rozhodnutia bol v rozpore s § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Pokiaľ okresný súd totiž zrušil pojednávanie, na ktorom mal byť vyhlásený rozsudok, bolo jeho povinnosťou na ďalšom nariadenom pojednávaní mať pripravené aj jeho písomné vyhotovenie, „čo sa však nestalo“.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 74/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa ako žalobcu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť vecí, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe vo veci zaplatenia sumy 13 678,89 € s príslušenstvom z titulu nezaplatenia za práce vykonané na základe zmluvy o dielo. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že sporová agenda týkajúca sa obdobných vecí ako je vec sťažovateľa, tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ju nemožno považovať z právneho hľadiska za zložitú. Nutnosť nariadiť a vykonať (pokiaľ je to možné) znaleckého dokazovanie vo veci signalizuje vyššiu mieru skutkovej zložitosti vecí. Táto však nemôže ospravedlniť doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá presiahla obdobie 11 rokov. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že spis sa nachádzal z dôvodu podaného opravného prostriedku na odvolacom súde v období od 24. marca 2010 do 20. augusta 2010.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že nezistil žiadne významnejšie skutočnosti, prostredníctvom ktorých by s'ťažovateľ prispel k vzniku priet'ahov v napadnutom konaní. S'ťažovateľ sa nariadených pojednávaní riadne zúčastňoval a na výzvy okresného súdu reagoval v určených lehotách.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 23 Cb 74/2008, ktoré sa začalo 6. marca 2007, trvá viac ako 11 rokov a dosiaľ nie je právoplatne skončené (aj keď okresný súd vo veci už rozhodol rozsudkom z 9. apríla 2018).

Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že doterajší priebeh napadnutého konania charakterizuje predovšetkým neefektívny postup okresného súdu. Ako neefektívny hodnotí ústavný súd postup okresného súdu, ktorý od vydania platobného rozkazu vo veci (26. apríla 2007) až do jeho zrušenia (5. marca 2008), teda po dobu 1 roka vykonával výlučne šetrenia na zistenie pobytu žalovanej, pričom tieto boli neúspešné a viedli napokon k zrušeniu platobného rozkazu postupom v súlade s § 173 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Ako nesústredený, teda neefektívny hodnotí ústavný súd aj postup okresného súdu v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním. Z prehľadu procesných úkonov vyplýva, že súdnemu znalcovi ustanovenému na znalecké dokazovanie uznesením č. k. 23 Cb 74/2008-433 zo 7. januára 2014 bol spis doručený 11. marca 2014, avšak súdny

znalec znalecký posudok doručil okresnému súdu až 25. júna 2015, a to aj napriek tomu, že citovaným uznesením bola súdnemu znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku určená lehota 90 dní od prevzatia spisu. Okresný súd síce v tejto súvislosti využil zákonom dovolenú možnosť a súdneho znalca urgoval na predloženie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, urobil tak však až 15. mája 2015, teda po uplynutí viac ako 11 mesiacov od uplynutia lehoty na predloženie znaleckého posudku (jún 2014).

K predĺženiu napadnutého konania vedeného okresným súdom prispela aj žalovaná, ktorá okresný súd požiadala o zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 14. november 2016 z dôvodu vypracovania súkromného znaleckého posudku, ktorý okresnému súdu predložila až v máji 2017. Predĺženie napadnutého konania o takmer šesť mesiacov však nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

Ústavný súd však ďalej poukazuje aj na kratšie obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu, a to od 26. júna 2013, keď sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, do januára 2014, keď okresný súd ustanovil súdneho znalca, a od júna 2017, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie k súkromnému znaleckému posudku vypracovanému na podnet žalovanej až do októbra 2017, keď sa uskutočnilo pojednávanie.

Na základe uvedeného ústavný súd, zohľadňujúc najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, neefektívny postup okresného súdu, ako aj kratšie obdobia absolútnej nečinnosti dospel k záveru, že okresný súd vo veci sťažovateľa spôsobil vznik zbytočných prietáhov, čím porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na to, že okresný súd na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 9. apríla 2018, vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, bolo bez právneho dôvodu uložiť okresnému súdu príkaz, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 23 Cb 74/2008 konal bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom

na uvedené ústavný súd časti petitu sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj EŠLP pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadost'učinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ako aj s prihliadnutím na neefektívny postup okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sťažovateľovi vznikli v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá predstavovala sumu 884 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) urobené v roku 2017 v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 147,33 € a náhrada paušálnych výdavkov za jeden úkon právnej služby sumu 8,84 €.

Nárok právneho zástupcu na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože jeho vyjadrenie k stanovisku okresného súdu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad na rozhodnutie ústavného súdu (obdobne napr. IV. ÚS 3/05, III. ÚS 283/09).

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd zaviazal okresný súd, aby zaplatil právnemu zástupcovi sťažovateľa ako úhradu trov konania sumu 312,34 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Úhradu trov konania je okresný súd zaviazaný zaplatiť na účet právneho zástupcu

sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2018